BELGISCHE SENAAT

ZITTING 2000-2001

21 FEBRUARI 2001

Wetsontwerp tot instelling van een inkomensgarantie voor ouderen

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE SOCIALE AANGELEGENHEDEN UITGEBRACHT DOOR DE HEER **REMANS**

I. PROCEDURE

Op 25 januari 2001 heeft de Kamer van volksvertegenwoordigers het onderhavige geamendeerde optioneel bicamerale wetsontwerp (artikel 78 van de Grondwet) eenparig aangenomen. Parallel met dit wetsontwerp heeft de Kamer op dezelfde datum eenparig een tweede wetsontwerp aangenomen dat een aangelegenheid regelt als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet. Beide ontwerpen geven samen gestalte aan de door de regering nagestreefde hervorming van het gewaarborgd inkomen voor bejaarden.

Op 12 februari 2001 werd het ontwerp op verzoek van 15 senatoren geëvoceerd met als gevolg dat de

Aan de werkzaamheden van de commissie hebben deelgenomen:

1. Vaste leden: de heren Kelchtermans, voorzitter; Barbeaux, Cornil, Dedecker, D'Hooghe, Galand, Poty, Raes, mevrouw Van Riet en de heer Remans, rapporteur.

2. Plaatsvervangers: mevrouw De Roeck, de heer Mahoux en mevrouw Vanlerberghe.

Zie:

Stukken van de Senaat:

2-636 - 2000/2001:

Nr. 1: Ontwerp overgezonden door de Kamer van volksvertegenwoordigers.

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2000-2001

21 FÉVRIER 2001

Projet de loi instituant la garantie de revenus aux personnes âgées

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION DES AFFAIRES SOCIALES PAR M. **REMANS**

I. PROCÉDURE

Le 25 janvier 2001, la Chambre des représentants a adopté à l'unanimité le présent projet de loi facultativement bicaméral après l'avoir amendé (article 78 de la Constitution). Le même jour, la Chambre a adopté à l'unanimité un deuxième projet de loi réglant une matière visée à l'article 77 de la Constitution. Les deux projets concrétisent la réforme du revenu garanti pour les personnes âgées voulue par le gouvernement.

Le projet de loi a été évoqué le 12 février 2001, à la demande de 15 sénateurs; l'expiration du délai

Ont participé aux travaux de la commission:

1. Membres effectifs: MM. Kelchtermans, président; Barbeaux, Cornil, Dedecker, D'Hooghe, Galand, Poty, Raes, Mme Van Riet et M. Remans, rapporteur.

2. Membres suppléants: Mme De Roeck, M. Mahoux et Mme Vanlerberghe.

Voir:

Documents du Sénat:

2-636 - 2000/2001:

N° 1: Projet transmis par la Chambre des représentants.

onderzoekstermijn ten einde loopt op 13 april 2001 (*cf. Griffiebulletin* nr. 43 van 12 februari 2001).

Ingevolge de evocatie werd het voorliggende wetsontwerp naar de commissie voor de Sociale Aangelegenheden verzonden die het samen met het bovenvermelde verplicht bicamerale ontwerp (2-637) op 21 februari 2001 heeft besproken. De minister gaf te kennen dat de voorgestelde hervorming vanwege een belofte in de Kamer van volksvertegenwoordigers om de geplande wijziging tegen 1 mei 2001 in de praktijk te brengen, een zeker spoedeisend karakter bezat.

Aangezien het zwaartepunt van de voorgestelde hervorming in het optioneel bicameraal ontwerp besloten ligt, is de algemene bespreking betreffende twee wetsontwerpen in dit verslag samengebundeld.

II. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN EN PENSIOENEN

De minister licht toe dat dit ontwerp een bescherming wil bieden tegen armoede bij ouderen. Het vormt een antwoord op de vraag naar een grondige herziening van deze wetgeving, die onder andere door de Vlaamse organisatie «Welzijnszorg» uitdrukkelijk werd gevraagd.

Tevens maakt de voorgestelde tekst deel uit van een triptiek die het pensioenlandschap wil hervormen. Dit ontwerp zal daarom gevolgd worden door een wetsontwerp waar met systematische opbouw van reserves in het Zilverfonds een krachtig signaal zal gegeven worden dat in de eerste pensioenpijler, de noodzakelijke middelen worden vrijgemaakt om de gevolgen van de vergrijzing op te vangen. Bovendien wordt er binnenkort een wetontwerp ingediend met betrekking tot de aanvullende pensioenen. Dit ontwerp heeft tot doel een solidaire tweede pensioenpijler in ons land te organiseren die voor iedereen toegankelijk is.

De wetgeving betreffende het gewaarborgd inkomen voor bejaarden dateert van 1969 en werd in meer dan 30 jaar amper gewijzigd. De bestaande wetgeving is derhalve dringend aan vervanging toe. Het voorstel tot instelling van een inkomensgarantie voor ouderen stelt met ingang van 1 januari 2001 een nieuwe regelgeving in, waarin de volgende klemtonen worden gelegd:

— de gelijke behandeling van mannen en vrouwen;

— de aanpassing van de wetgeving aan de recente maatschappelijke en sociale evoluties;

— de modernisering van de wetgeving.

Gelijke behandeling van mannen en vrouwen

Vóór 1 juli 1997, datum waarop in het raam van de modernisering van de sociale zekerheid en de vrijwa-

d'examen est par conséquent fixée au 13 avril 2001 (*cf. Bulletin du Greffe* n° 43 du 12 février 2001).

En raison de son évocation, le projet de loi a été transmis à la commission des Affaires sociales qui l'a examiné conjointement avec le projet de loi intégralement bicaméral (2-637) susvisé le 23 février 2001. Le ministre a déclaré que la réforme proposée revêtait un caractère urgent en raison de la promesse faite à la Chambre des représentants de mettre en œuvre la modification proposée pour le 1er mai 2001.

Comme le centre de gravité de la réforme proposée est situé dans le projet de loi facultativement bicaméral, les discussions générales des deux projets de loi ont été réunies dans le présent rapport.

II. EXPOSÉ INTRODUCTIF DU MINISTRE DES AFFAIRES SOCIALES ET DES PENSIONS

Le ministre déclare que le projet de loi à l'examen vise à offrir aux personnes âgées une protection contre la pauvreté. Le projet répond à la demande de réformer en profondeur la législation en question qui a été formulée expressément, entre autres par l'organisation flamande «Welzijnszorg».

Le texte proposé fait aussi partie d'un triptyque visant à réformer le paysage des pensions. C'est pourquoi le projet de loi à l'examen sera suivi d'un projet emportant la constitution systématique de réserves dans le cadre du fonds de vieillissement qui constituera un signal important dans le mesure où il attestera de la volonté de dégager, dans le premier pilier du régime des pensions, les moyens nécessaires pour amortir les effets du vieillissement. En outre, le gouvernement déposera bientôt un autre projet de loi relatif aux pensions complémentaires en vue de doter le régime des pensions d'un deuxième pilier fondé sur la solidarité et accessible à tous.

La législation relative au revenu garanti aux personnes âgées date de 1969 et a à peine été retouchée en plus de 30 ans. Il s'impose dès lors de remplacer la législation existante. La proposition d'instauration d'une garantie de ressources aux personnes âgées introduit à dater du 1er janvier 2001 une nouvelle réglementation, dans laquelle l'accent est mis sur:

— l'égalité de traitement des hommes et des femmes;

— l'adaptation de la législation aux récentes évolutions sociales;

— la modernisation de la législation.

L'égalité de traitement des hommes et des femmes

Avant le 1er juillet 1997, date à laquelle, dans le cadre de la modernisation de la sécurité sociale et de la

ring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels, in de pensioenstelsels voor werknemers en voor zelfstandigen een ingrijpende hervorming werd doorgevoerd, bedroeg de minimumleeftijd tot het verkrijgen van een gewaarborgd inkomen voor bejaarden voor vrouwelijke gerechtigden 60 jaar, voor mannelijke gerechtigden 65 jaar. In het raam van de voormelde hervorming werd de leeftijd voor de vrouwelijke gerechtigden — zoals voor de pensioenen — geleidelijk van 61 jaar op 1 juli 1997 naar 65 jaar op 1 januari 2009 opgetrokken.

Het Arbitragehof was in zijn arrest nr. 62/97 van 28 oktober 1997 van oordeel dat een ongelijke leeftijd voor mannen en vrouwen in een bijstandsregeling, waarin geen bijdrageplicht geldt, in tegenstrijd met de Grondwet is.

Het voorstel voor inkomensgarantie voor ouderen voert, om aan deze bezwaren tegemoet te komen, een gelijke leeftijd voor mannen en vrouwen in.

Op 1 januari 2001 wordt de minimumleeftijd voor mannen en vrouwen eenvormig op 62 jaar vastgesteld. Op 1 januari 2003 wordt deze leeftijd verhoogd tot 63 jaar, op 1 januari 2003 wordt deze leeftijd verhoogd tot 63 jaar, op 1 januari 2006 tot 64 jaar. De voorgestelde minimumleeftijd van 65 jaar wordt bereikt op 1 januari 2009.

In tegenstelling tot de pensioenregelingen voor werknemers en voor zelfstandigen, waarin een geleidelijke verhoging van de normale pensioenleeftijd voor vrouwelijke gerechtigden van 60 naar 65 jaar werd betracht, wordt de gelijkheid van mannen en vrouwen — omwille van het arrest van het Arbitragehof — van meet af aan ingevoerd.

Deze hervorming impliceert dat de nieuwe regeling ook de minimumleeftijd voor zelfstandigen aanpast tot 62 jaar. In het geheel van de hervorming is deze wijziging van de leeftijdsvoorwaarde slechts een detail. Zij heeft echter belangrijke implicaties voor de betrokken personen, namelijk oudere zelfstandigen in financiële problemen.

Aanpassing aan de recente maatschappelijke evoluties

Het ontwerp vertrekt van de vaststelling dat onze samenleving minder stabiele relaties kent dan vroeger en dat hierdoor een groter deel van de bevolking, om verschillende redenen, leeft als alleenstaande.

Met deze maatschappelijke realiteit als uitgangspunt lijkt het opportuun om de toekenning van de inkomensgarantie voor ouderen, een recht dat zich situeert op het vlak van de residuaire bijstandsregelingen, te individualiseren. In deze regeling worden geen onvoorwaardelijke rechten gecreëerd, ze worden

sauvegarde de la viabilité des régimes de pension légaux, une profonde réforme est intervenue dans les régimes de pension des travailleurs salariés et indépendants, l'âge minimum pour l'obtention d'un revenu garanti aux personnes âgées était de 60 ans pour les bénéficiaires féminins et de 65 ans pour les bénéficiaires masculins. C'est dans le cadre de ladite réforme que l'âge requis pour les bénéficiaires féminins a progressivement été relevé — comme pour les pensions — de 61 ans au 1er juillet 1997 à 65 ans au 1er janvier 2009.

La Cour d'arbitrage a estimé dans son arrêt nº 62/97 du 28 octobre 1997 qu'une inégalité d'âge entre hommes et femmes dans un régime d'assistance où il n'y a pas d'obligation de cotisation était contraire à la Constitution.

La proposition d'une garantie de ressources aux personnes âgées instaure une égalité d'âge pour les hommes et les femmes afin de répondre à ces objections.

Le 1er janvier 2001, l'âge minimum pour les hommes et les femmes sera uniformément fixé à 62 ans. Le 1er janvier 2003, cet âge sera porté à 63 ans et à 64 ans le 1er janvier 2006. L'âge minimum de 65 ans proposé sera atteint au 1er janvier 2009.

Contrairement aux régimes de pension des travailleurs salariés et indépendants, dans lesquels l'on tendait à un relèvement progressif de 60 à 65 ans de l'âge normal de la pension pour les bénéficiaires féminins, l'égalité des hommes et des femmes est — en raison de l'arrêt de la Cour d'arbitrage — instaurée d'emblée.

Cette réforme implique que le nouveau gouvernement adaptera aussi l'âge minimum de la retraite des indépendants en le fixant à 62 ans. Cette modification de la limite d'âge ne constituera qu'un détail de la réforme, mais elle aura de profondes conséquences pour les personnes concernées, à savoir les indépendants âgés qui sont confrontés à des problèmes financiers.

Adaptation aux récentes évolutions sociales

Le projet de loi part du constat que, dans notre société, les couples sont moins stables qu'auparavant et qu'en conséquence, le pourcentage de personnes vivant seules pour des raisons diverses a augmenté.

Partant de cette réalité, il semble judicieux d'individualiser l'octroi de la garantie de ressources aux personnes âgées, qui est un droit relevant des régimes d'assistance résiduaires. Il n'est pas question d'instaurer des droits inconditionnels dans le cadre régime visé. Les droits ne sont accordés que si certai-

slechts toegestaan indien bepaalde bijkomende voorwaarden naar inkomen en vermogen zijn voldaan.

Modernisering van de wetgeving

De huidige regeling met het gewaarborgd inkomen voor bejaarden was onrealistisch en brutaal voor de betrokken personen aangezien het slechts werd toegestaan wanneer de begunstigde geen andere bezittingen meer had.

In de voorgestelde tekst wordt wat de bezittingen betreft, via een systeem van vrijstellingen en afschrijvingsregels, een versoepeling voorgesteld. Deze nieuwe techniek werd in detail in de Kamer van volksvertegenwoordigers besproken, waarbij de minister zich geëngageerd heeft tot de praktische uitvoering van deze wet.

III. ALGEMENE BESPREKING

Een lid vraagt zich af welke de verhouding zal zijn tussen de Vlaamse zorgverzekering en de inkomensgarantie voor ouderen?

De minister antwoordt dat expliciet werd bepaald dat de tegemoetkoming in het kader van de zorgverzekering bij de berekening van de inkomstengarantie niet als inkomen zal worden beschouwd.

IV. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Artikel 7

De heer Barbeaux dient amendement nr. 1 in (Stuk Senaat, nr. 2-636/2) dat ertoe strekt in het eerste lid van de voorgestelde § 1 de woorden «en/of de personen waarmee hij dezelfde hoofdverblijfplaats deelt,» te vervangen door de woorden «en/of de persoon met wie hij een huishouden vormt,».

De indiener van het amendement bevestigt dat de inkomensgarantie voor ouderen een sociale vooruitgang betekent. Hij apprecieert de verdere individualisering van de sociale rechten maar merkt tevens op dat bij dit proces voldoende aandacht moet besteed worden aan een overgangsperiode zodat de begunstigden de mogelijkheid wordt geboden hun individuele rechten op te bouwen.

Sinds de stemming in de Kamer van volksvertegenwoordigers hebben bepaalde belangenorganisaties van mensen die leven van het gewaarborgd inkomen voor bejaarden de gevolgen van de nieuwe bepalingen onderzocht.

In dat kader en gezien de mogelijke oplossing van bepaalde problemen moet deze evocatie gezien worden. Het lid merkt nog op dat hij zich bewust is

nes conditions supplémentaires des revenus et de patrimoine sont remplies.

Modernisation de la législation

Le régime existant et le principe du revenu garanti pour les personnes âgées est irréaliste et plutôt cynique pour les personnes concernées, car on ne l'accorde que lorsque l'intéressé n'a plus d'autres ressources.

Pour les ressources, le texte proposé prévoit un assouplissement par le biais d'un système d'immunisations et de règles d'amortissement. Cette nouvelle technique a été examinée en détail à la Chambre des représentants, et le ministre s'est engagé à assurer l'application pratique de cette loi.

III. DISCUSSION GÉNÉRALE

Un membre se demande quel sera le rapport entre l'assurance-dépendance flamande et la garantie de ressources aux personnes âgées.

Le ministre répond que l'on a prévu expressément que l'aide à verser dans le cadre de l'assurance-dépendance ne sera pas considérée comme un revenu lors du calcul du montant couvert par la garantie de ressources.

IV. DISCUSSION DES ARTICLES

Article 7

M. Barbeaux dépose l'amendement n° 1 (doc. Sénat n° 2-636/2) tendant à remplacer au premier alinéa du § 1er les mots «et/ou les personnes avec qui il partage la même résidence principale» par les mots «et/ou la personne avec laquelle il forme un ménage».

L'auteur de l'amendement confirme que la garantie de ressources aux personnes âgées constitue un progrès social. Il juge favorablement la tendance à individualiser davantage ces droits sociaux, mais il relève aussi qu'il faut veiller à cet égard à prévoir une période transitoire, pour que les bénéficiaires aient la possibilité de se constituer des droits individuels.

Depuis le vote à la Chambre des représentants, certains groupes de défense des intérêts des personnes vivant du revenu garanti aux personnes âgées ont examiné quels pourraient être les effets des nouvelles dispositions.

C'est dans ce contexte et dans la perspective de pouvoir résoudre certains problèmes qu'il faut inscrire l'évocation du projet de loi instituant la

van het principe van het behoud van de verworven rechten maar hij spreekt hier vooral uit hoofde van het nieuwe systeem.

Spreker onderscheidt twee belangrijke types van problemen. Het eerste vertrekt van de concrete situatie waarbij de mannelijke partner van een koppel ouder is dan 62 jaar. De vrouwelijke partner is jonger dan 62 jaar en beschikt over geen enkel inkomen. Heeft dit koppel onder het regime van het gewaarborgd inkomen voor bejaarden recht op een tegemoetkoming van ongeveer 30 375 frank per maand (gezinsbedrag), dan zal deze tegemoetkoming onder het stelsel van de inkomensgarantie slinken tot ongeveer 15 430 frank per maand, het basisbedrag van de inkomensgarantie. De echtgenote is immers jonger dan 62 jaar en ze kan nog niet van de inkomensgarantie genieten, tegelijkertijd wordt de man beschouwd als samenwonende en heeft hij dus geen recht op een verhoogde tegemoetkoming.

Ten tweede merkt het lid op dat één van de uitgangspunten van het ontwerp wel de individualisering van de sociale rechten betreft maar dat deze individualisering niet consequent in artikel 7 van de voorgestelde tekst wordt toegepast.

Immers, wordt in de wet van 1 april 1969 tot instelling van een gewaarborgd inkomen voor bejaarden, voor de berekening van het gewaarborgd inkomen enkel rekening gehouden met het inkomen van de aanvrager en zijn echtgenoot. Nu echter is het de bedoeling om alle bestaansmiddelen en pensioenen, van welke aard of oorsprong ook, van de betrokkenen en/of de personen waarmee hij eenzelfde hoofdverblijfplaats deelt, mee in aanmerking te nemen voor de berekening van de inkomensgarantie.

Deze bepaling heeft tot gevolg dat bijvoorbeeld bij bejaarden, die inwonen bij hun volwassen kinderen, die eveneens een inkomen hebben, voor de berekening van de inkomensgarantie voor ouderen eveneens de inkomsten van die kinderen mee worden verrekend. Het zijn immers personen waarmee hij eenzelfde hoofdverblijfplaats deelt. In het nieuwe systeem riskeert dus deze groep bejaarden hun recht op inkomensgarantie volledig te verliezen, terwijl ze momenteel wel recht hebben op het gewaarborgd inkomen voor bejaarden.

Naast de reeds bestaande afhankelijkheid worden zij dus ook financieel afhankelijk van hun kinderen.

Het voorgestelde amendement tracht voor deze situatie een oplossing te bieden door het behoud van het huidige systeem. Hierdoor zal, indien de aanvrager en zijn echtgenoot nog beiden leven, met hun beider inkomsten rekening gehouden worden, maar worden de inkomsten van de andere personen die deel uitmaken van hetzelfde huishouden niet in rekening gebracht.

garantie de revenus aux personnes âgées. Le membre souligne aussi qu'il ne méconnaît pas le principe du maintien des droits acquis, mais que son intervention est bâtie surtout sur le nouveau système.

L'intervenant distingue deux grands problèmes. Le premier découle de la situation concrète d'un couple dont le mari est âgé de plus de 62 ans. La femme a moins de 62 ans et ne dispose d'aucun revenu. Si ce couple bénéficie d'une intervention d'environ 30 375 francs par mois (taux ménage) sous le régime du revenu garanti aux personnes âgées, il ne bénéficiera plus que d'une intervention d'environ 15 430 francs par mois sous le régime de la garantie des ressources, ce qui correspond au montant de base dans ce régime. En effet, l'épouse étant âgée de moins de 62 ans, elle ne peut pas encore bénéficier de la garantie de ressources et son mari étant considéré comme un cohabitant, il n'a pas droit à l'intervention majorée.

Le deuxième problème vient du fait que si le principe de l'individualisation des droits sociaux est un des fondements du projet, il n'a pas été appliqué de manière conséquente en ce qui concerne l'article 7 du texte proposé.

En effet, la loi du 1er avril 1969 instituant un revenu garanti aux personnes âgées ne tient compte, pour le calcul du revenu garanti, que du revenu du demandeur et de son conjoint. Or, l'objectif de la loi en projet est que l'on tienne compte, pour le calcul de la garantie des ressources, des moyens d'existence et des pensions de toutes natures ou origines dont bénéficient l'intéressé et/ou les personnes avec qui il partage la même résidence principale.

Il résulte de cette disposition, par exemple pour les personnes âgées qui habitent chez leurs enfants, lesquels jouissent eux-mêmes d'un revenu, que l'on tient également compte, pour le calcul de la garantie de ressources aux personnes âgées, des revenus des enfants si l'intéressé a la même résidence principale que ceux-ci. Dans le nouveau système, les personnes âgées en pareille situation risquent donc de perdre unilatéralement leur droit à la garantie de ressources, alors qu'à l'heure actuelle, elles ont droit au revenu garanti aux personnes âgées.

À la dépendance dont ces personnes souffrent déjà viendra donc s'ajouter une dépendance financière à l'égard de leurs enfants.

L'amendement proposé tente de remédier à cette situation en maintenant le système actuel, de manière que, si le demandeur et son conjoint sont encore en vie, l'on tienne compte de leurs revenus à tous deux mais pas des revenus des autres personnes qui font partie du ménage.

Tot slot vraagt de spreker af of het nieuwe stelsel een budgettaire besparing zal opleveren. Indien dat het geval is, dan vraagt de spreker zich de opportuniteit af van deze maatregel in een periode waar de minister van Financiën de belastingdruk op de hoge inkomsten wil verminderen.

De minister antwoordt dat in het debat over de individualisering van de rechten een onderscheid moet gemaakt worden tussen de inhoud van, enerzijds, de individualisering op het vlak van de residuaire socialebijstandsregelingen en, anderzijds, de individualisering in de sector van de sociale zekerheid. Immers, in de sociale zekerheid worden de rechten in principe onvoorwaardelijk toegekend, de toekenning hangt niet af van een onderzoek naar de bestaansmiddelen, maar wel van de bijdragen die men in het verleden tot diezelfde sociale zekerheid heeft bijgedragen. Het individualiseringsdebat heeft hier betrekking op rechten die men de betrokken individuen wil toekennen op basis van hun bijdragen uit het verleden en op het bepalen van de toekenningsbasis. Vooral in dit debat is het belangrijk een voldoende lange overgangsperiode te voorzien, aangezien eerst de mogelijkheid moet worden geboden om bij te dragen.

De individualisering in het kader van de residuaire sociale bijstandsregeling situeert zich op een ander niveau. Vooraleer deze bijstand aan een persoon wordt uitgekeerd worden de andere bestaansmiddelen onderzocht om de noodzaak van deze bijstand te achterhalen. Het huidig systeem was voorbijgestreefd door de sociaal-economische realiteit en tegelijkertijd hypocriet, in die zin dat het systeem gebaseerd was op het huwelijk en het vanuit dit huwelijk rechten toekende aan het koppel of het individu.

Hierdoor was het mogelijk dat een bejaarde dame die samenleefde met een rijke partner, niet gehuwd was en zelf niet over bepaalde inkomsten beschikte, kon genieten van het gewaarborgd inkomen voor bejaarden voor een alleenstaande.

Om dergelijke misbruiken uit te sluiten en tegelijkertijd als oplossing voor feitelijk gescheidenen of voor mensen die gescheiden zijn omdat één van de partners in een instelling is opgenomen, was het noodzakelijk om het bestaande systeem fundamenteel te hervormen. Geïndividualiseerde rechten worden in de nieuwe regeling als uitgangspunt genomen in een context die rekening houdt met de bestaansmiddelen die zich op het niveau van het huishouden en niet van het individu situeren.

In de hierboven vermelde context moet artikel7 gelezen worden, waarbij ditzelfde artikel ook nog aangeeft dat de Koning bepaalt met welke bestaansmiddelen bij het vaststellen van de inkomensgarantie geen rekening wordt gehouden. Er is dus nog ruimte om te bepalen dat in het geval van bejaarden die

Enfin, l'intervenant demande si le nouveau régime permettra de réaliser une économie budgétaire. L'intervenant estime que si la réponse est oui, il y a lieu de s'interroger sur l'opportunité de la mesure en question à l'heure où le ministre des Finances veut réduire la pression fiscale sur les hauts revenus.

Le ministre répond que, dans le débat sur l'individualisation des droits, il faut faire une distinction quant au contenu entre l'individualisation, dans le cadre des régimes d'aide sociale résiduaires, et l'individualisation dans le secteur de la sécurité sociale. En effet, dans le secteur de la sécurité sociale, les droits sont en principe attribués de manière inconditionnelle. Leur attribution n'est donc pas subordonnée aux résultats d'une enquête sur les ressources, mais fonction des cotisations de sécurité sociale qui ont été versées dans le passé. Le débat sur l'individualisation concerne en l'espèce les droits que l'on entend attribuer aux intéressés sur la base des cotisations versées dans le passé, d'une part, et la fixation de la base d'attribution, d'autre part. Il importe, surtout dans ce débat, de prévoir une période transitoire suffisamment longue, étant donné que les futurs bénéficiaires doivent d'abord pouvoir cotiser.

L'individualisation dans le cadre des régimes d'aide sociale résiduaires se situe à un autre niveau. Avant de verser une telle aide, on réalise une enquête sur les autres ressources de la personne qui en bénéficierait, pour vérifier si elle répondrait bien à une nécessité. Le système actuel est dépassé par la réalité socio-économique et hypocrite en ce sens qu'il est basé sur le mariage et que le mariage conditionne l'attribution de droits au couple ou à l'individu.

C'est ainsi qu'une femme âgée qui ne jouit d'aucun revenu et qui cohabite avec un partenaire financièrement aisé, sans être mariée avec celui-ci, peut bénéficier du revenu garanti aux personnes âgées au taux d'isolé.

Pour exclure de tels abus et pour résoudre le problème des personnes séparées de fait ou séparées à la suite de l'admission de leur conjoint dans une institution, il était nécessaire de réformer en profondeur le système existant. Le nouveau régime est basé sur des droits individualisés et tient compte des ressources du ménage et non pas de l'individu.

C'est dans cette perspective qu'il faut lire l'article 7 qui prévoit en outre que le Roi détermine les ressources dont on ne tient pas compte pour le calcul de la garantie de ressources. L'on dispose donc d'une marge suffisante pour prévoir que, lorsque des personnes âgées cohabitent avec leurs enfants

samenwonen met hun volwassen kinderen er geen accumulatie van de inkomsten is van alle volwassenen die dezelfde hoofdverblijfplaats delen.

Deze mogelijkheid is dus voorzien in de wet maar ze wordt er niet rechtstreeks ingeschreven. Immers, de problematiek is ruimer dan alleen maar ouders die bij hun kinderen inwonen en heeft, bijvoorbeeld, ook betrekking op bejaarden die voor elkaar zorgen.

Voor deze problemen heeft de minister twee oplossingen of een combinatie van beide oplossingen voor ogen en, zoals reeds aangegeven in de Kamer, zal hij de verschillende mogelijkheden grondig onderzoeken. Een eerste mogelijkheid bestaat eruit om deze vormen van samenwonen te beschrijven op basis van afhankelijkheidscriteria. Hierbij zou het mogelijk zijn om personen die thuis samenwonen en die volgens een geneesheer zodanig afhankelijk zijn dat ze recht hebben op het C-forfait van een verzorgingstehuis, toch te beschouwen als opgenomen in een verzorgingsinstelling waarop ze recht hebben op een hoger bedrag aan inkomensgarantie.

Vraag blijft of de inschaling van de verzorgingstehuizen hier werkelijk adequaat is voor het gegeven doel.

Een andere mogelijkheid bestaat erin te bepalen dat bejaarden die inwonen bij hun kinderen zich in een speciale situatie bevinden en men dus geen rekening zal houden met de bestaansmiddelen van de kinderen.

De minister stipt aan dat de verworven rechten in de nieuwe regeling inderdaad zullen behouden worden en dat er dus geen enkele reden is om te overhaasten. Hij geeft er de voorkeur aan in eerste instantie het probleem in een ander kader te beschouwen en, indien mogelijk, een totaal nieuwe en coherente benadering uit te werken. Daarom wenst de minister de bestaande tekst ongewijzigd te laten.

De indiener van het amendement dankt de minister voor de verstrekte uitleg en voor zijn plannen om een oplossing te zoeken voor het geschetste probleem. Toch benadrukt de spreker dat de huidige tekst grote ongerustheid heeft opgewekt bij verschillende organisaties die de belangen behartigen voor de betrokken personen.

Is het, in deze context van ongerustheid op het terrein, niet mogelijk om, wat het specifieke aspect van ouders die inwonen bij hun kinderen betreft, de huidige toestand te behouden en het door hem ingediende amendement dat daartoe strekt aan te nemen? Er kan dan nog altijd in een later stadium een meer adequate oplossing worden bepaald.

De minister antwoordt niet op de hoogte te zijn van deze ongerustheid, maar hij wil zeker rekening houden met de hier geciteerde oplossingen. De minister vreest echter dat de door de senator voorgestelde

majeurs, on ne cumule pas les revenus de tous les adultes qui ont la même résidence principale.

La possibilité de le faire est donc prévue dans la loi, sans y avoir été inscrite explicitement. En tout cas, le problème concerne non seulement les parents qui habitent chez leurs enfants, mais par exemple aussi les personnes âgées qui se prennent en charge mutuellement.

Pour remédier à ces problèmes, le ministre envisage deux solutions possibles ou une combinaison de ces deux solutions et, comme il l'a déjà dit à la Chambre, il examinera en détail les diverses possibilités. La première solution consisterait à définir la notion de cohabitant en fonction de critères de dépendance. L'on pourrait alors considérer les personnes cohabitantes se trouvant de l'avis d'un médecin dans un état de dépendance tel qu'elles ont droit au forfait C en maison de soins, comme s'il s'agissait effectivement de personnes admises dans une maison de soins, ce qui leur donnerait droit à un montant majoré au titre de la garantie de ressources.

Reste à savoir si la classification en catégories des maisons de soins est vraiment adéquate à l'objectif poursuivi.

Une autre solution serait de considérer que les personnes âgées qui habitent chez leurs enfants se trouvent dans une situation spéciale justifiant que l'on ne tienne pas compte des ressources de ces derniers.

Le ministre note que le nouveau régime ne touchera pas aux droits acquis et qu'il y a donc pas lieu de céder à la précipitation. Il préfère d'abord examiner le problème dans un autre cadre et élaborer, si possible, une nouvelle vision des choses plus cohérente. C'est pourquoi il souhaite que l'on ne modifie pas le texte existant.

L'auteur de l'amendement remercie le ministre pour les explications qu'il a fournies et pour ses projets qu'il conçoit en vue de remédier au problème évoqué. Il souligne néanmoins que le texte actuel a suscité une grande inquiétude auprès des diverses organisations qui défendent les intérêts des personnes concernées.

Il demande s'il ne serait pas possible, compte tenu de l'inquiétude qui règne sur le terrain, de maintenir le statu quo pour ce qui est du cas spécifique des parents habitant chez leurs enfants et d'adopter l'amendement qu'il a déposé à cet effet. On pourra toujours prévoir une solution plus adéquate à un stade ultérieur.

Le ministre répond qu'il ne sait rien de l'inquiétude évoquée, mais qu'il est en tout cas disposé à tenir compte des possiblités de solution envisagées en l'espèce. Il craint toutefois une certaine discordance

oplossing niet coherent is in het geheel van de hervorming. In die zin is de minister voorstander van de invoering van bepaalde koninklijke besluiten en dringt hij erop aan om het voorgestelde amendement niet te aanvaarden. Daarbij stelt de minister voor om in de nabije toekomst op dit onderwerp terug te komen met betrekking tot de verdere uitwerking en verfijning van de bepalingen en het in een ruimer kader te beschouwen.

Het voorgestelde amendement wordt verworpen met 1 stem tegen en 11 stemmen.

V. TEKSTCORRECTIES

De commissie beslist om de volgende tekstuele verbeteringen aan het wetsontwerp aan te brengen (zie Stuk Senaat, 2000-2001, nr. 2-636/4):

— In het vierde lid van paragraaf 1 van het ontworpen artikel 5 wordt tussen de woorden «verstrekt» en «alsmede» een komma ingevoegd;

— in het tweede lid, 3º, van paragraaf 2 van het ontworpen artikel 6 wordt het woord «psyhiatrisch» vervangen door het woord «psychiatrisch»;

— in het derde lid van paragraaf 2 van het ontworpen artikel 13 wordt het woord «contoleurs» vervangen door het woord «controleurs»;

— in het ontworpen artikel 17, 1º, wordt het woord «ingangsdatum» vervangen door de woorden «datum van inwerkingtreding»;

— in het ontworpen artikel 18 worden de woorden «bestuur-, uitbetaling- en gerechtskosten» vervangen door de woorden «bestuurs-, uitbetalings- en gerechtskosten».

VI. STEMMING OVER HET GEHEEL

Het ontwerp in zijn geheel wordt aangenomen met 11 stemmen bij 1 onthouding.

Vertrouwen wordt geschonken aan de rapporteur voor het opstellen van dit verslag.

De rapporteur, *De voorzitter,*

Jan REMANS. Theo KELCHTERMANS.

entre la solution préconisée par le sénateur et le contexte général de la réforme. Il prône, dès lors, de résoudre le problème par la voie d'arrêtés royaux et il demande instamment que l'on rejette l'amendement proposé. Il propose en outre de remettre le projet sur le métier dans un futur proche pour en affiner les dispositions et pour l'inscrire dans un cadre plus large.

L'amendement proposé est rejeté par 11 voix contre 1.

V. CORRECTIONS DE TEXTE

La commission décide d'apporter au texte néerlandais du projet de loi les corrections de texte suivantes (voir le doc. Sénat 2000-2001, nº 2-636/4):

— À l'alinéa 4 du § 1er de l'article 5 projeté, une virgule est insérée entre le mot *«verstrekt»* et le mot *«alsmede»*;

— à l'alinéa 2, 3º, du § 2 de l'article 6 projeté, le mot *«psyhiatrisch»* est remplacé par le mot *«psychiatrisch»*;

— à l'alinéa 3 du § 2 de l'article 13 projeté, le mot *«contoleurs»* est remplacé par le mot *«controleurs»;*

— à l'article 17, 1º, projeté, le mot *«ingangsdatum»* est remplacé par les mots *«datum van inwerkingtreding»*;

— à l'article 18 projeté, les mots *«bestuur-, uitbetaling- en gerechtskosten»* sont remplacés par les mots *«bestuurs-, uitbetalings- en gerechtskosten»*.

VI. VOTE SUR L'ENSEMBLE

L'ensemble du projet a été adopté par 11 voix et 1 abstention.

Confiance a été faite au rapporteur pour la rédaction du présent rapport.

Le rapporteur, *Le président,*

Jan REMANS. Theo KELCHTERMANS.

58.386 — E. Guyot, n. v., Brussel